

В. В. Гладка
студ. II курсу
спеціальність «Економіка»
Науковий керівник к.е.н., доц. Н. М. Крючкова

МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Державне регулювання означає контроль діяльності суб'єктів господарювання та вплив на ринкову кон'юнктуру. Основним методом є регулювання цінової політики, що створює умови виробництва та попиту на товари (роботи, послуги), або наукоємну продукцію.

Монетарна політика проводиться Національним банком України. Метою є забезпечення стабільності цін, повної зайнятості та зростання реального обсягу ВВП. Фінансово-монетарний механізм являє собою особливі макроекономічні процеси для стабілізації економіки. Для короткострокового регулювання визначаються елементи для антикризового управління, для стратегічного орієнтиру – формування нового вектору розвитку, зміна макроекономічних показників безпеки [1, с. 64].

В сучасній практиці монетарного регулювання використовують такі способи збалансування дефіцитного державного бюджету: підвищення податків, додаткова емісія грошей, державні позики (випуск державних цінних паперів).

Основним об'єктом регулювання монетарної політики для банку є сукупна грошова маса, яка залежить від позитивних показників розвитку економіки.

Необхідно відрізнити стимулювальну та стримувальну монетарну політику. Перший вид характеризує розширення обсягів кредитних операцій, зниження рівня процентних ставок та зростання грошової маси. Стримувальна політика спрямована на обмеження обсягу кредитних операцій, збільшення процентних ставок і гальмування темпу збільшення грошової маси. Такий метод потрібен для зменшення інфляції та стабілізації національної валюти. Неєфективним методом монетарної політики є зміна облікової ставки НБУ. Вибірка охоплює комерційні банки, котрі мають потребу в кредитуванні Центрального банку.

Існують основні інструменти політики держави: норма резервування, облікова ставка, операції на відкритому ринку [2].

Фінансово-монетарна трансмісія формує реальні макроекономічні параметри, що відображають рівновагу.

Важливим елементом передавальних каналів є: процентна ставка, установлений курс валют, ціна активів, кредитний канал.

Державне регулювання цін поділяється на прямі та непрямі методи. До прямих методів включають: встановлення твердої оферти на товари першої необхідності, застосування граничних цін та коефіцієнтів, декларування зміни цін та блокування, складання договірних зобов'язань про ціноутворення між державою та промисловими підприємствами (насамперед машинобудівними холдингами, промисловими об'єднаннями). До основних методів відносять: застосування граничних нормативів рентабельності, пільгове оподаткування та кредитування, диференціація ставок ввізного мита.

Основними цілями державної монетарної політики є [3, с. 50]:

- стримання інфляції за допомогою політики доходів (тимчасове припинення цінової політики, застосування цін відповідного діапазону, застосування нормативів рентабельності, дотації для виробників окремих галузей, надання компенсацій споживачам, регулювання заробітної плати);
- швидкий доступ до товарів першої необхідності (застосування політики низьких цін, зменшення податкового навантаження);
- захист внутрішнього ринку, протекціонізм (дотація для виробників, ввізне мито на імпортні товари, що збільшує загальну вартість);
- стримання монополізації економіки та забезпечення конкурентоспроможності промисловості.

У розвинених країнах застосовують напрями антиінфляційної політики, що регулюють попит та витрати. Метою є обмеження попиту за допомогою наступних заходів: грошово-кредитного елементу (норми обов'язкових

резервів, облікової ставки, операції на відкритому ринку), бюджетного (збільшення доходів та скорочення видатків), структурно інвестиційного елементу (протекціонізм, обмеження монополізму та розвиток конкурентоспроможності).

Найбільш важливим у регулюванні є контроль за зовнішньоекономічною діяльністю, що забезпечує захист інтересів держави, створення рівних можливостей для суб'єктів господарювання, заохочення конкуренції. Основними інструментами економічного регулювання виступають: митні тарифи і збори, пільгові кредити експортерам, гарантії, субсидії, валютні обмеження, звільнення від сплати податків.

Отже, головним критерієм державного монетарного регулювання є чіткий розподіл повноважень, відповідальності та фінансово-економічної бази: загальнодержавної, регіональної та місцевої.

Список використаної літератури

1. Третьак Г. С., Бліщук К. М. Державне регулювання економіки та економічна політика. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 128 с.
2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 19.03.2020).
3. Глущенко С. В. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти. Київ : НаУКМА, 2017. 64 с.